

Ep o Gilgamešu – najveće, najpoznatije, najznačajnije i najvažnije djelo babilonsko-asirske književnosti. Najstariji motivi datiraju mu još iz sumerskog doba. Djelo je nastalo oko 1700. pr. Kr., a njegov konačan oblik pronađen je u biblioteci asirskog cara Asurbanipala na 12 nepotpuno očuvanih ploča. Sadržajno se sastoji od dva dijela: u prvome se priča o prijateljstvu kralja Gilgameša s Enkiduom, čovjekom goleme snage, koji je odrastao u prirodi među divljim životinjama; a drugi dio epa događa se nakon smrti Enkiduove i posvećen je opisima Gilgamešove žalosti za prijateljem, njegova straha od smrti i njegovih pokušaja da stekne besmrtnost. U tom epu susrećemo motive koji će biti razrađeni u biblijskoj i grčkoj mitologiji (čovjek napravljen od gline i ožvijen, zmija koja krade besmrtnost, opći potop, silazak u podzemlje...). U tom epu susrećemo i divne primjere upornosti u traženju odgovora na osnovna pitanja života i smrti, koja su oduvijek mučila ljudski rod.

PSALMI (11.-14. stoljeće)-pjesme za pjevanje uz glazbenu pratnju, najvažniji oblik hebrejske religiozne poezije. Biblijska knjiga psalama sadrži 150 pjesama različita karaktera: hvalospjeve, tužbalice, zahvalnice, pokorničke, liturgijske hodočasničke, poučne i proročke pjesme. Predaja ih je pripisivala kralju Davidu kojemu vjerojatno pripadaju najstariji psalmi; znatan dio nastao je u doba babilonskog sužanjstva. Pisani su u proznim stavcima ili versetima različite duljine. Oblik verseta, koji je iz psalama prešao i u ostalu hebrejsku poeziju, izvršio je znatan utjecaj na stvaranje slobodnog stiha u modernoj poeziji.

PJESMA NAD PJESMAMA-4.stoljeće prije Krista.Najljepše djelo ljubavne poezije starog Istoka.Predaja ga pripisuje Salamonu. Svrstava se u vrhunska ostvarenja svjetskog ljubavnog pjesništva, a posebnu joj vrijednost daje bujna metaforika, koja je ostvila traga i u modernome lirskom izrazu. U današnjim izdanjima tekst Pjesme nad pjesmama podijeljen je najčešće na pet dijelova: **Prvi susret, Uzajamna ljubav raste, Zaručnicu odvođe zaručniku, Zaručnica ljubav na kušnji, Pristalost i radost zaručnice.**

-tema-uzajamna ljubavna čežnja,odnosno ljubavni zanos zaručnika i zaručnice/zaručnik-Isus/zaručnica-narod,crkva/-zaručnica ljubav je glas,odnosno riješ, to je ono što čujem svojim srcem,to je ono što želim čuti,oni se čuju u svakom trenutku,osjećaju makar se ne vide i ne poznaju

JUDITA-(2.1. st. Prije Krista)pripada povijesnim knjigama i jedan je od najmlađih dijelova Biblije. Judita je, kao najdramatskije koncipiranih i literarno najzaokruženijih biblijskih proznih tekstova s lirskim umetcima, privlačila mnoge umjetnike i književnike pa je i tako inspirirala i Marka Marulića. Djelo je napisano na hebrejskom ili aranejskom,a do nas je stiglo smo u grčkom prijevodu , koji ne ulazi u židovski kanonski tekst Biblije.**Judita kao lik**-udovica koja spašava svoj narod od Nabukodonosorove vojske koja je opkolila njezin gradđž-Bog čovjeku daje život-razum-sloboda-čovjekov izbor-Isus=Bog-ISTINA je MILOST-dobivamo za našu milost,koliko želimo...toliko ćemo i dobiti-Krist je samo objavio milost i istinu kao živi čovjek

KLASIČAN-koji se odnosi na antički svijet,koji je svojstven klasiku,

klasicizmu-umjetničko razdoblje-priznat kao uzoran,prvorazredan,izvrstan -suvremeno značenje: starinski, nekadašnji, nemoderan, -uobičajen, običan, tipičan, trajno svojstven nekome ili nečemu-trajno, vrijedno, vrhunsko, savršeno

EPSKA TEHNIKA-niz postupaka svojstveno upravo epskoj poeziji:

KOMPOZICIJA-način organizacije građe uvjetovan duljinom djela, brojnošću, bogatstvom i raznovrsnošću motiva.Epsko djelo započinje karakterističnim uvodom **in medias res** (u središte zbivanja). Takvim postupkom prethodi redovno smo kratak uvod u kojem se zaziva pomoć bogova (**invokacija**) i iznosi osnovna tema pjesme.Epski pjevač pjeva o poznatom zbivanju, niže motive kronološkim redom, ali neprestano odgađajući razrješenje uvođenjem sporednih motiva i događaja. Taj postupak kojim se usporava,odnosno zadržava radnja, naziva se **retardacija**.

Retardacija se ostavljuje **digresijama** (duži opisi koji ne ulaze izravno u kontinuirani prikaz osnovne fabule),**epizodama** (veća, tematski zaokružena i kompozicijski cjelovita digresija koja se može izdvojiti iz cjeline djela) i **ponavljanjima** (glasova, riječi, stihova, grupa stihova i čitavih situacija).

PRIPOVIJEDANJE(naracija)-označava nizanje motiva prema načelu onoga što je dalje bilo. Pripovijedanje obuhvaća neki događaj, odnosno niz događaja, na takav način što zahvaća njihov slijed u vremenu: ono ide od početka do kraja nekog zbivanja. **OPISIVANJE(deskripcija)**-

označava nizanje motiva prema zakonu asocijacije po mjestu odnosno po sličnosti: navode se dio po dio osobine nekog predjela, stvari ili osobe.

IZRICANJE MISLI(razmišljanje)-ostvaruje se najčešće epskim dijalogom i monologom. **ILIJADA**-starogrčki junački ep, vjerojatno nastao u 8.

stoljeću prije Krista. Spjev obrađuje događaje vezane uz 10 godinu rata (oko 50 dana-) i završava pogibljom i pogrebom najvećeg trojanskog junaka Hektora, ali ne i padom samog grada Troje. Radnja se paralelno odvija na zemaljskom i olimpijskom planu, a skoncentrirana je oko srđžbe najvećeg grčkog junaka Ahileja zbog oduzimanja voljene robinje Briseide, odnosno oko posljedica te srđžbe po sam tijekom ratovanja. Spjev je pisan u

heksametrima, broji ukupno 15 696 stihova i podijeljen je u 24 pjevanja.

Srdžbu mi, boginjo, pjevaj Ahileja, Peleju sina,

Pogubnu, kojano zada Ahejcima tisuću jada,

Snažne je duše mnogih junaka ona k Aidu

Poslala, a njih je sam učinila plijen da budu

Psima i pticama gozba; a Zeusu se vršase volja,

Otkad se bjehu onomad razdvojili poslije svađe

Atrejev sin, junacima kralj, i divni Ahilej.

-ep počinje u sredini radnje-Ahileova srđžba-dvađa Agamemnona i

Ahileja zbog ropkinje Briseide **Ahilej**-Atrejev sin i sin božice

Tetide-sin čovjeka i božice.Postao besmrtan jer ga je majka uronila u rijeku,samo je peta bila ranjiva

AHILOVA PETA-simbol ranjivog čovjeka

-Zeus uvjetuje da Grci izgube svaku borbu dok se ovaj ljuti-smrt

Ahilejevog prijatelja Patrokla (ubija ga Hektor) prekida Ahilovu srđžbu i odlazi u borbu želeći osvetiti prijatelja Patrokla (time Ilijada dobiva e

tički motiv prijateljske vrijednosti)

TROJANSKI KONJ-simbol lukave prevare

ODISEJA-mlađi i kraći Homerov spjev. Epski spjev u heksametrima (12 103 heksametra). Za razliku od Ilijade prikazuje mirnodopski život starih Grka.

Radnja se zbiva deset godina poslije pada Troje. Odiseja daleko nadilazi granice same priče i iznosi pred današnjeg čitatelja niz arhetipskih situacija iz osobnog i obiteljskog života čovjekova (pitanje ljubavi, braka, prijateljstva, vjernosti, zagrobnog života...) dok u liku samog Odiseja prikazuje nemiran duh čovjeka koji je u stalnoj potrazi za novim saznanjima i spoznajama. Kao takav Odisejev je lik pobudio zanimanje mnogih književnika i mislilaca pa je prisutan i u nekim djelima svjetske književnosti -glavni lik-Odisej-vraća se kući iz Trojanskog rata

-početak-invokacija-najavljena je čitava problematika Odiseje

-Odisej-avanturista-Penelopa-simbol vjerne žene...punih 20 godina čekala muža

ALKEJ-(1 polovica 6. stoljeća prije Krista), grčki pjesnik s otoka Lezba, jedan od glavnih predstavnika monodijske melike (poezije pisane za solo pjevanje uz pratnju lire). Kao aristokrat i vojnik sudjelovao je u ogorčenim borbama protiv demokratske stranke, neko vrijeme živio je i u progonstvu, pa su politički motivi, rat i upravo fanatična mržnja na tirane predmet većine njegovih fragmentarno sačuvanih pjesma. Pisao je i pjesme uz gozbe i pijanke, himne bogovima, a sačuvani su i neki fragmenti ljubavne lirike. Bio je majstor stiha i forme, služio se različitim metričkim oblicima, a naročito čestom strofom koja je po njemu prozvana alkejskom. Formalno i tematski utjecao je na rimsku liriku i pjesnike europskog romantizma, a njegova alegorijska patriotska pjesma Lađi našla je nasljedovatelje i u antičkoj i u modernoj europskoj književnosti. **Lađi**-tema-sika lađe koja tone u burnom moru.-lađa-simbol države koja je rastrgana, raspada se, nema joj spasa

ALKEJSKA STROFA-njime se najčešće služio rimski pjesnik Horacije.

-dva jedanaesterca, jedan deveterac i jedan deseterac

SAPFA-(1. polovica 6. stoljeća prije Krista)-najveća grčka pjesnikinja, rodnom s otoka Lezbe, jedan od glavnih predstavnika eolske monodijske lirike, uz koju je pisala i korske svadbene pjesme, tzv. epitalamije.

Sapfa je bila 1. žena upletena u politiku) te je jednom bila prognana s otoka, no ti događaji nisu našli odraza u njezinoj poeziji, koja je sva posvećena ljubavnoj tematici i u kojoj pjesnikinja razvija široku skalju ljubavnih osjećaja, od prvih ljubavnih iščekivanja do sreće ostvarenog zanosa i očaja rastanka. Posebno se ističe «**safička strofa**» koja je osigurala trajno mjesto među vrhuncima svjetske lirike... Safička se strofa ustalila u obliku od tri jedanaesterca i jednog peterca. Dugi i kratki slogovi zamijenjeni su naglašenim i nenaglašenim slogovima, a kvantitativni spondej u prijevodima se mijenja u akcenatski trohej. **Ljubavna strast**-ova je pjesma jedini cjelovitiji sačuvan Sapfin tekst. -tema- neuslišana ljubavna strast -strast-čežnja koja izaziva bol odnosno osjećaj teške bolesti -upotrijebljena gradacija (stupnjevanje) **ANAKREONT**-(2. polovica 6. st. pr. Kr.)-grčki lirski pjesnik

, rodom iz Male Azije. U svojim kratkim lirskim pjesmama slavi vedre strane života

, radosti što ih čovjek nalazi u ljubavi, vinu i veselu društvu. **Anakreontska poezija** slavi životne radosti, a naročito vino i vinsko raspoloženje. Takva se poezija ponekad i naziva **epikurejska** po starogrčkom filozofu Epikureju, čija su učenja bila zasnovana na razumu i težnji čovjeka za srećom. Vremenom se tumačenje Epikurove filozofije iskrivilo, pa je pojam epikurejski počeo označavati smao osobu koja svrhu života nalazi u tjelesnim užicima.

.(Pijuckamo, Iskren sam)

PINDAR najveći predstavnik grčke

i korske lirike, rodom iz okolice Tebe. Misaoni, socijalni pjesnik. Od njegova bogatog književnog rada na svim područjima korske lirike sačuvalo se samo oko 500 fragmenata i 4 knjige epinikija ili oda u čast pojedinih natjecatelja, koje se prema mjestu natjecanja dijele na Olimpijske, Pitijске, Nemejske i Istamske. U teškoj formi oda, koje su metrički vrlo raznolike, ali uvijek podijeljene u niz strofa, antistrofa i eizoda, Pindar nikad ne opisuje samo natjecanje već slavi pobjednika, njegov zavičaj i neko božanstvo, a nadasve samu pobjedu kao izraz vrline, dok u centralnom, najljepšem i misaono najdubljem dijelu pjesme, obrađuje neki mit u vezi sa sadržajem. Bujan jezik, smjele metafore, gomilanje asocijacija dubina misli, osobine su Pindarova uzvišenog stila, često teškoga današnjem čitaocu, kojim je u antici stekao glas najvećeg grčkog liričara, a u europskoj književnosti služio kao nenadmašiv uzor gotovo svim pjesnicima oda od renesanse do romantizma. *(Pjesnik o ratu)*

ESHIL grčki tragičar, tvorac

grčke tragedije. Uveo drugog glumca, smanjio ulogu kora, pojačao značenje dijaloga. Njegove tragedije predstavljaju prvi stupanj dramskog razvoja,

radnja im je jednostavna i dosta statična, koncentrirana oko titanskih komponiranih glavnih likova, a lirske korske partije igraju mnogo veću ulogu nego kod kasnijih tragičara. Svečan i uzvišen stil s obiljem metafora, duboko sažalijevanje sa sudbinom svojih junaka, koji nisu obični ljudi već idealizirana bića s naglašenim dobrim ili zlim svojstvima, sklonost k lirskim digresijama i razmatranjima o sudbini čovjeka, što je samo igračka u ruci bogova, otkrivaju nam u Eshilovim tragedijama i velikog lirskog pjesnika. Suvremenik grčko-perzijskih ratova i rađanja atenske demokracije, borac u bitkama kod Maratona i Salamine, Eshil je pjesnik junačkog duha svoje epohe koji on oživljava u herojskim likovima junaka. Napisao je oko 90 drama (70 tragedija i 20 satirskih igara), a sačuvano je samo 7 tragedija, od kojih su najpoznatije *Okovani Prometej* i jedina sačuvana antička organska trilogija *Orestija* Među najstarije od sačuvanih

Eshilovih tragedija ubrajaju se i *Pribjegarke* grčke tragedije. Drama koja ukazuje

na značenje kora u grčkoj drami kada je kor bio glavni nositelj radnje.

OKOVANI PROMETEJ - prvi i jedini sačuvani dio trilogije o Prometeju.

Radnja se zbiva među bogovima, pa otud njezin malo prenaplašeni uzvišeni

stil, a osnovni je sukob borba između tiranije i pravde, nasilja i ljubavi. Prave radnje u ovoj drami u uobičajenom smislu i nema jer je Prometej odmah na početku prikovan uz stijenu, dakle nepokretan, te razvija svoje misli u dijalogu sa zborom i s likovima koji pokraj njega prolaze. S kompozicione strane tragedija

je pisana za dva glumca, a zbor još uvijek igra važnu ulogu.

Prometej-tragički

junak jer se svjesno suprotstavlja nerazumnom tiranstvu. Plemenit, mudar, bog koji je imao jako puno ljubavi u sebi, ima dar proricanja, tj. gledanja u budućnost.

Njegova je pogreška što je ljudima dao vatru, znanje i naučio ih je i brojati i pisati,

dao im je pomoć životinja. Duhovna Prometejova snaga postaje snažnija od Zeusove kazne i Prometej postaje duhovni pobjednik u tom sukobu. Prometej je postao simbolom neugasive unutarnje težnje za postizanjem visokih ciljeva

PROMETEJSKI-junačan u podnošenju muka, prekosan, neslomljiv, ponosan, nesavladljiv

PROMETEJSTVO-borba protiv sile i nepravde, borba za neku spasonosnu ideju.

SOFOKLO grčki pisac tragedija rodom iz atene, Od 12

dramska djela što ih je napisao, sačuvano je u cjelini samo 7 (*Ajant, Elektra, Kralj Edip, Antigona, Trahinjanke, Edip na Kolonu*), veći dio jedne satirske igre i niz fragmenata. Sofoklo pojačava dramsku radnju i ulogu dijaloga, uvodi trećeg glumca, smanjuje partije kora i povećava broj njegovih članova na 15, piše prve anorganske ili sadržajno nepovezane trilogije te svim time stvara uglavnom definitivnu formu grčke drame.

Junaci njegovih tragedija nisu više titanske ličnosti kojima upravljaju usud i volja bogova, već stvarni ljudi koji sami odlučuju o svojoj sudbini te svoju veličinu zahvaljuju jedino čvrstoći svoga značaja. Harmonična kompozicija, jasno ocrtani karakteri, visoki etički principi i duboka humanost što izbija iz njegovih tragedija, osigurali su Sofoklu mjesto najvećeg i najsavršenijeg antičkog tragičara,

KRALJ EDIP-

najpoznatija i najslavnija grčka tragedija. Obrađujući poznati mit o Edipu po kojem su bogovi na usta proročišta unaprijed predodredili sudbinu Edipovu, Sofoklo zadire u jedno od osnovnih pitanja čovječanstva-pitanje «pravednog grešnika», na koje je svaka civilizacija pokušala dati odgovor. Veličina Edipova lika nije toliko u tome što on bez uspjeha pokušava izbjeći svoju sudbinu, već u tome što ima moralne snage da i u času kad postupno spoznaje da bi ipak mogao biti počinitelj prorokovanih zločina, ne sustaje u svojoj namjeri da dođe do istine bez obzira na posljedice koje bi to saznanje moglo imati po njega samoga i po njegovu okolin. Kad je konačno saznao da je bez svoje krivnje ipak kriv, on ima snage da prihvati i javno obznani istinu i da, osljepujući se i odlazeći u progonstvo, sam sebi nametne kaznu.

-dominantni sukob-Edipova odluka da pod svaku cijenu sazna svoje podrijetlo- čovjekova božanska težnja za potpunom istinom-Edip-tragički junak-tragička krivnja-proroštvo-sudbina koja je jača od čovjeka-on kao

istražitelj teži za istinom, kao sudac teži za pravednošću, kao izvršitelj osude, provodi u djelo svoja uvjerenja i vjerovanja-postao simbolom ljudskog duha koji teži za potpunom spoznajom istine, ali je spreman i živjeti po njenim zakonima kad je otkriju

EURIPID posljednji veliki grčki tragičar. Od devedesetak tragedija što ih je napisao sačuvano je 17, od kojih su među poznatijima

Alkestida, Medeja, Hipolit, Elektra, Ifgenija u Tauridi. On se udaljuje od općih problema i udubljuje u život i psihu pojedinca. Uveo uporabu kulisa u kazališnu praksu. Služio se mitološkom građom, ali joj daje vlastitu interpretaciju te prikazuje mitološke junake kao obične ljude, sa svim ljudskim nedostacima i strastima. Utjecao je na novoatičku komediju i rimsku dramsku književnost i više od svih grčkih tragičara utjecao na oblikovanje europske drame

ELEKTRA-napisana nakon Eshilove i Sofoklove

obrade istog mita. Elektra je opisana kao ponižena mlada žena koju su udaljili iz dvora i udali za priprosta seljaka kako bi njezinim nasljednicima onemogućili povratak prijestolja, što u njoj pojačava mržnju na majku i očuha, u kojima vidi ne samo ubojice već i krivce za svu bijedu svoga života. Elektra je u ovoj tragediji mlada nezadovoljna žena koja sama obavlja sve kućne poslove i nema sredstava da nabavi pristojnu odjeću kako bi išla na neku pučku svečanost, kao ni dovoljno namirnica da u vlastitoj kući dostojno ugosti brata i njegova pratioca. Takva prikazana Elektra razvija se u psihološko razrađen lik koji svoju svakidnju bijedu pothranjuje željom za osvetom i mržnjom prema majci, što će je učiniti idejnim začetnikom i suučesnikom njezina ubojstva. Tek se nakon tog strašnog čina Elektrine strasti smiruju i ona postaje svjesnom zločina za kojeg sama snosi više odgovornosti od Oresta, koji ga je fizički počinio.-Elektra i Orest bili su slijepi izvršitelji sudbine

1.Uvodno razdoblje/do 240.g.pr.Kr/2.Arhajsko razdoblje/240.-80. g.pr .Kr/3.Zlatni vijek/80.pr.Kr-14. poslije Krista/4.Srebrni vijek/14.-117. poslije Krista/

5.Stoljeće propadanja/117.-476.poslije Krista/

KATUL-najveći rimski lirski pjesnik, rodnom iz Verone. Napisao je niz dužih pjesama u kojima obrađuje mitološke priče. U svojim je pjesmama počeo iznositi svoj intiman život. Predmeti najboljih njegovih pjesama bili su prijateljstvo, gozbe i pijanke, politička izrugivanja, bratova smrt i strasna i trajna ljubav prema prevrtljivoj i pokvarenoj Klodiji. **Jadni Katule**-tema- Pjesnikovo samosažaljenje zbog propale ljubavi. **-motivji:** prošlost (sreća), sadašnjost (nesreća tuga), budućnost (prijetnja djevojci, odluka pjesnika da je prestane voljeti) **Albije TIBUL**-rimski lirik. Pjesnik je niza elegija u kojima pjeva o svojoj ljubavi prema Deliji i kasnije Nemezi, o čežnji za mirnim, patrijahalnim seoskim životom i mržnji prema ratu i ratovanju, koje mu je oduzelo najljepše godine života. Njegove su pjesme pisane u elegijskom distihu i ističu se jednostavnošću izraza.

Deliji-elegija-prošlo vrijeme- vladavina boga Saturna-simbol zlatnog razdoblja ljudskog roda-sadašnje vrijeme-vladavina Jupitera-vrijeme rata, osobnih interesa

u kojem čovjek može stradati nevin-tema-Pjesnikov strah da će da voljena Delija

zaboraviti ako umre

HORACIJE rimski pjesnik rodom iz južne Italije, sin je imućnog roba koji mu je omogućio zamjerno školovanje u Rimu i Ateni. Jedan od najčitanijih i najprevođenijih rimskih pjesnika. Pjesnički mu je opus vrlo bogat i raznorodan, a sastoji se od zbirke satiričkih intoniranih *Epoda* ili *Jamba*, 2 knjige *Satira*, 4 knjige lirskih *Pjesama (Carmina)*, nazvanih često i *Odama*, i svečane rodoljubne korske *Pjesme stoljetnice*. Napisao je i 2 knjige pjesničkih *Poslanica*, od kojih je najznačajnija *Poslanica Pizonima*, prozvana već u antici (*Ars poetica*

-*Pjesničko umijeće*). Glavna značajka njegove poezije je refleksivni karakter. Obogatio je izraz rimske lirike prenjevši u nju komplicirane stihove i strofe velikih grčkih liričara. **Lidiji**-«kraljica oda». Tako je nazvana zbog svoje savršene kompozicije. Pisana je u vidu razgovora pjesnika i njegove bivše drage -tema-nestalna, prevrtljiva ljubav, ljubavni osjećaji-kompozicija je dijaloška... paralelnost motiva **POSLANICA PIZONIMA**-nazvana pjesničkim umijećem (*Ars poetica*). Sastoji se od 476 heksametra, posljednja je u nizu Horacijevih epistula, napisana u doba kad je on već prestao pisati pjesme. Ona bi se mogla nazvati umnom raspravom, u kojoj zastarjeli pjesnik sistematizira svoja razmišljanja i iskustva u laganom tonu, primjerenome pismu prijateljima, te daje savjete i upute kojih bi se pjesnici trebali pridržavati ukoliko žele da ih djelo

nadživi. -stil-svaka tema, vrsta i književni rod imaju svoj metar, tj. stil koji ime je primjeren **MARCIJAL**, najveći rimski pjesnik epigrama. Rodom iz Hispanije, najveći dio života proveo u Rimu, gdje je živio kao štićenik raznih bogataša i stjecao njihovu naklonost duhovitim i oštrim epigramima različita sadržaja, u kojima se zrcali cijelo onodobno rimsko društvo. Napisao je na tisuće epigrama,

a očuvano ih je približno 1 500. Njegovi su epigrami svojom konciznošću, duhovitošću i uspjelom završnom poentom postali uzor sijelom kasnijem epigramskom pjesništvu. **OVIDIJE**, najplodniji rimski pjesnik. Veći dio života proveo je u Rimu, gdje se posvetio književnosti i predao mondenim zabavama, sve dok 8. dod. Poslije Krista nije prognana u Tome na Crnom moru, gdje je i umro. U prvom razdoblju glavne teme njegove poezije bile su: ljubav i obradbe raznih legende; tom djelu njegova *stvaranja pripadaju tri knjige Ljubavnih Pjesama (Amores)*, ep *Ljubavno umijeće (Ars amatoria)*, zbirka ljubavnih pjesama mitoloških junakinja *Heroide* ... kao i 15 knjiga *Metamorfoza* i nedovršen kalendar rimskih vjerskih i nacionalnih svetkovina *Fasti*. Po odlasku u progonstvo njegova poezija d obiva više misaoni i lični karakter, te iz toga razdoblaj potječu dvije zbirke elegija- *Tužaljke (Tristia)* i *Poslanice iz Ponta (Ex Ponto)*.

Bio je i majstor stiha i izvrstan pripovijedač. Odlikuje se duhovitošću i humorom, fantazijom i psihološkim zapažanjima, ali mu gdjekad nedostaju dubina misli i iskreno lirsko doživljavanje. Genijalni zabavljač i majstor književnog umijeća,

uživao je veliku popularnost u svoje doba. Izvršio je znatan utjecaj na europsku literaturu srednjeg vijeka i renesanse. **METAMORFOZE**-najvažnije Ovidijevo djelo (11 995 heksametra). U njim je obradio približno 250 mitoloških

priča što se završavaju nekom pretvorbom i stvorio svojevrsan novelistički zbornik

s mnogo lirskih elemenata. **VERGILIJE**), najznačajniji europski pjesnik do 19. stoljeća, a i rimske književnosti Augustova doba. Živio je na selu daleko od Rima. Njegova ljubav prema prirodi i mirnom seoskom životu, u kojima nalazi utočište pred životnom realnosti i surovim političkim prilikama, najbolje dolaze do izraza u njegovim Bukolikama ili Eklogama (zbirka pastirskih pjesama). Umjetnički najdotjeranije njegovo djelo je Georgike, didaktički spjev o ratarstvu, u kojem 4 knjige studiozno obrađuje probleme poljodjelstva, ovčarstva, stočarstva i pčelarstva te ujedno uzvisuje povratak mukotrpnom ali sretnom prirodnom životu, kakav je u to doba propagirala i Augustova ekonomska politika. **ENEIDA**- junački ep u 12 knjiga (9896 heksametra). Taj spjev Vergilije je napisao da udovolji Augustu i da rimskoj književnosti podari nacionalni ep kojeg dotad nije imala. Vergilije obrađuje poznati mit o trojanskom junaku Eneji, koji je prema predaji po padu Troje osnovao rimsku državu, a prema Vergilijevoj zamisli bio je praocem Julijevaca, kojima su pripadali i Julije Cezar i August. Vergilije je spjev napisao po uzoru na Homera, u prvih se šest pjevanja ugledao na Odiseju (prikazuje Enejina lutanja po Troji), a u drugih šest ugledao na Ilijadu (opisuje Enejino ratovanje po iskrcavanju na italske obale). Sličnosti s grčkim uzorom nalazimo ne samo u osnovnoj kompoziciji već i u obradi pojedinih motiva (priča o propasti Troje na dvoru kartaške kraljice Didone, opisi brodoloma, izrada štita, silazak u podzemlje...) i likova (junački kralj Turno odgovara Hektoru). Djelo je pisano 10 godina, ali ga Vergilije do smrti nije doradio, no sretnim spojem elemenata homerskog epa s duhom Augustova (krvni potomak Eneje, želio da ga Vergilije na kraju uzvisi) doba i dotjeranošću izraza aleksandrijskih pjesnika i rimskih neoterika, uspio je stvoriti pravi rimski nacionalni ep koji se do romantizma cjenio kao najviši uzor epskoga pjesništva uopće.

MIT O ENEJI-nakon Hektorove smrti Eneas je postao vrhovni zapovjednik trojanske vojske, najhrabriji i najpožrtvovniji branitelj Troje. Sudbina koja je odredila pad Troje odredila je i Enejin spas: da čuva Dardanov rod i da vlada trojanskim narodom. Jedini od svih trojanskih vođa spasio se iz gorućeg grada. Rodnu zemlju nije dobrovoljno napustio. Najradije bi ponovno sagardio Troju, ali se nije mogao oglušiti na zapovijed najvišeg boga da nađe domovinu u Italiji. Sedam je godina lutao morima, susreo se sa svakojakim nedaćama i doživio je mnoge patnje. Jednom mu je bura odgnala lađu od obala Italije sve do sjeverne Afrike. Tamo ga je primila kraljica Didona, koja se u njega zaljubila. Eneja bi vrlo rado prihvatio njezinu ponudu i osto s njom u Kartagi, ali je Jupiterova zapovijed bila da mora stići u Italiju. U Italiji ga je proročica Sibila otpratila do podzemnog svijeta kamo je išao oca. Po očevu savjetu uplovio je u ušće Tibera i tamo utemeljio grad od kojega je poslije nastao Rim.

Tit Makcije PLAUT-(254.-184.)-najveći rimski komediograf, najstariji rimski

pisac. Iako su mu se pripisivala više od sto komedija, njegovo je autorstvo utvrđeno

samo za 21, od kojih su najuspjelije *Menaechmi*, *Hvalisavi vojnik* i *Škrtac*. Plaut u gotovo svim djelima obrađuje teme iz porodičnog građanskog života. Glavni način zapleta u njegovim komedijama su intrige koje su vješto vođene, u njima glavnu ulogu igra rob, živi dijalozi, sočan narodan govor, jsano ocrtni, česti i karikirani likovi, osnovne su karakteristike Palutove komedije, koja se i danas s uspjehom izvodi na sceni i koja je djelovala na niz europskih komediografa, među ostalima i na našeg Marina Držića **Škrtac**-jedna od najpoznatijih komedija-tema-bolesna opsjednutost novcem -glavni lik-Euklion-problemi:društveni (neslične ženidbe i ženidbe iz koristoljubja)-novac-većini likova gospodar-svijet mladih-slobodni i u (izražavanju,ljubavi) ... u poimanju pravih vrijenosti (iskreni su)

Šalabahteri

Adresa : <http://www.salabahteri.tk/>

Email: salabahteri@hi.hinet.hr